

ŞƏHİD KOMANDİRLƏRİM

Aqşin abdullayev və Tural Haşimliya ithafən

Fevralın 25-dən 26-na keçən gecə baş verən atışmanın sabahı günü qara xəbərlə oyandım. Əsgər yoldaşlarımdan ard-ardına mesajlar gəlirdi: "Soltanov, xəbər var, komandirimiz şəhid olub". Yerimdən qalxıb tez kompyuteri yandırdım, xəbərləri açıb həyəcanla oxumağa başladım. Kəşfiyyat rəisimiz mayor Aqşin Abdullayev və Baş leytenant Tural Haşimli digər 3 hərbcimizlə birlikdə gecə basqını zamanı həlak olublar. Özümə gələ bilmirdim, ötən ilin aprel döyüşlərində 10 ay birlikdə xidmət etdiyim gizir Nicat İsgəndərovun açı xəbərindən sonra növbəti dəfə zərbə almışdım. Daha sonra şəhidlərimizin video görüntüləri yayıldı, izlədikcə hönkür-hönkür ağlayırdım. Ermənistan kanalında yayımlanan video görüntülərdə erməni şərhcinin sanki heçnə olamamış kimi sakit və aramlı danışıqlarını dinlədikcə hirsimi boğmağa çalışırdım. Həmin gün gözümə yuxu girmədi, şəhid komandirlərimizlə keçən xatirələri yada salmağa başladım...

Hərbi xidmət dövrümün ilk ayları idi. Mənim kimi yeni gələn əsgərlər sıra nizamnaməsi öyrənir, saatlarla fəraqətdə dayanır, idman təlimləri keçirdik. Lənkeranda yerləşən N sayılı hərbi hissədə keçən bir aylıq xidməti dövrümdən sonra təyinatımızın növbəti ünvanı Astara olacaqdı. Amma əvvəlcə ixtisaslara bölünməli idik. Fiziki gücümə və hədsiz marağıma inanıb kəşfiyyatçı olmaq istəyirdim. Bizə verilən şansıdan yararlandım. Qərargah reisi əsgərləri bir yer topladı. Artıq ixtisaslara bölünməyin zaman çatmışdı. Tələsərək kəşfiyyat bölüyünə adımyazırdım. Bundan sonrası mayor Aqşin Abdullayevin seçilmələrindən asılı idi. O deyirdi ki, hər kəs kəşfiyyatçı ola bilər, lakin bu adı hər adam daşıya bilməz. Boyumun balaca olması məndə tərəddütlər yaradırdı. Ancaq inanırdım. Hərbi hissənin kəşfiyyat rəisi olan mayor Abdullayev daha əvvəl bizimlə söhbətində kəşfiyyatçıların vəzifə və borclarının sırası əsgərlərdən daha çətin olduğunu və yüksək əzmkarlıq tələb etdiyini deyirdi. Sıra düzülüşünə məqam yetişmişdi, c?nab mayor sıra baxışı keçirən zamanı seçilmiş əsgərlər Astaraya, kəşfiyyat bölüyünə göndəriləcəkdik. Sıranın ortalarında mövqə tutmuşdum, həyəcanla növbənin mənə gəlməsini gözləyirdim. Başım dik, fəraqətdə dayanmışdım. Gözlərim səmaya baxsa da bütün diqqətim kəşfiyyat rəisimizdə idi. Mayor Abdullayev dəqiq və qəressiz adam idi. Fiziki görünüşümə baxıb nandı və barmaq işərası ilə məni kəşfiyyat sıralarına seçdi. Çox sevinciliydim. Vətənimizi lazımcına qoruyacağıma inanırdım. Özümde kəşfiyyatçı ruhu hiss etməyə baş-

lamışdım. O şəxs ki, illərdir ömrünü ordu sıralarında kəşfiyyatçılığa həsr etmiş insan idi, onun əsgəri olmağın verdiyi qüruru izah etmək çox çətin gəlir mənə. Mayor Abdullayevlə daha sonra yenə görüşdük...

Onunla maraqlı bir hadisə yadıma düşür. Bir dəfə yatdığımız kazarmada gecə saatlarında bəzi əsgər yoldaşlarımız oyaq idi. Əsgərin oyaq olması normal haldır, çünki ailə, doğma həsrətini çəkənlərin bəzilərinin gözünə yuxu girmirdi. Bəziləri isə gizlincə telefon işlədirdilər. Məhz həmin gecə mayor Abdullayev kəşfiyyatçılıq məharətini göstərdi. 34 yaşlı zabit kazarmasının pəncərəsindən içəri elə girdi ki, oyaq əsgərlərin ruhu belə bunu hiss etmədi. Hadisədən sonra telefon işlədən əsgərlərin cəzalandırılması lazım idi. Lakin reis onlara cəza vermədi. Gecə yarısı bütün kazarmada düzülüşdük. Biz yuxudan yeni ayıldığımız üçün hadisədən xəbərsiz idik. Əllərində telefon tutulan əsgərlər isə qorxudan tir-tir əsirdilər. Etdiyi qəbahətin yükseək rütbəli zabit tərəfindən aşkarlanması əsgər üçün böyük dərd olmalıdır. Kəşfiyyat rəisimiz sakit və təmkinli adam idi. Qarşısındakı əsgərin qürurunu heç vaxt sındırmazdı. Kazarmada o baş, bu baş yavaş addımlar atırdı. Düşündü... Onu hələ yaxşı tanımadığımız üçün bizi nələrin gözləyəcəyini bilmirdik. Beləliklə, bizi həsrətdə qoyan həminan yetişdi. Mayor günahkarları önə çıxarmadı, sadəcə bizə bir təlimçi kimi dərs keçdi. Biraz əvvəl nümayiş etdirdiyi kəşfiyyatçılıq təcrübəsini bilməyənlərə də izah elədi. Daha sonra əsl kəşfiyyatçının necə olmalı olduğu haqqında müləhizələr söylədi. Kazarmada hər kəs diqqətlə onu dinləyirdi. Günahkar əsgər yoldaşlarımız belə bir anlıq qorxu həyəcanını unudub diqqətlərini reisin çıxışına cəmləmişdilər. O gecədən sonra bir də heç kim cürət edib telefon işlətmədi...

2 ay bir kitabı sığmaz desəm inanarsınız mı? Astarada keçən dövrümüz elə 2-3 cild kitab edər. Şəhid komandirimiz Baş leytenant Tural Haşimliyi ilk dəfə görəndə üzündən sanki nifrət və hirs yağdırdı. O, mayor Abdullayev kimi sakit təbiətli insan

deyildi. Qarşısındakı əsgərin kiçik səhvini belə bağışlamazdı, ani xətanı sezdiyi zaman ya fiziki gücü ilə ya da acı kəlmələri ilə reaksiya verərdi. Hələ onunla görüşəcək günlərimiz vardı. Bunu biz əsgərlər bilməsək də mayor Abdullayev çox yaxşı bilirdi. Yeni seçilmiş kəşfiyyatçı əsgərlərlə söhbətində də sanki ağır işğencələrin bizi gözlədiyindən xəbər verən nitqlər söyləyirdi.

Astara gözəl şəhərdir, Baş leytenant Haşimli isə oranı bizə "cəhənnəm" etmişdi. Düz edirdi, axı bizi xəbərdar etmişdilər. Həftələrlə baş tutan ağır təlimlərdən sonra əsl idmançılara dönmüşdük. Komandir hər dəfəsində əzmlı duruşu və sərt bağışları ilə sanki verdiyi əmrin ıcrasını izləməkdən həzz alırdı. Hərbcisi sərt olmalıdır, həm də dürüstlük və mərdliyi özündə ehtiva etməlidir hər zaman. Komandirin özünəməxsus cəzalandırma medolları da vardı. Əsgərinin cəzasını həmişə özü verərdi. Ətimizi yəsə də sümüyümüzü heç vaxt atmazdı. Bölük komandirimiz olduğu 2 ay rəzində çox "priçina"lar edtik, kazarmada davalarımız oldu, dəfələrlə sıra düzülüşlərinə gecikdik və s. bu kimi hallarda sakit və təm-

kinini içində boğsa da hirslerini verdiyi cəzalarda üzə çıxarırdı. Buna baxmayaraq əsgərinin daim qoruyan zabit idi.

Bir dəfə mənə Bakıdan böyük "pasılka" gəlmişdi. İçində çeşidli ev yeməkləri, ərzaqlar vardı. İstirahət vaxtı əsgər yoldaşlarımızı da çağırır mülki qidaları onlarla bölüşürdüm. Daha sonra yoldaşlarımdan xahiş etdim ki, yeyib bitirdikdən sonra qalıqları salafana büküb atsınlar. 40 nəfərə yaxın əsgər yoldaşıma yetəcək qədər ərzaq var idi, hamısı da azdan çoxdan dadmışdı. Ancaq bir nəfər qüruruna sığışdırıb yeməkdən sonra qalan tullantını zibil çöplünə atmadı. Kazarmaya baxış keçirən komandirimiz Baş Leytenant Haşimliyin bir torba yeyinti qalığı gözündən yayına bilməzdi. Bayıra çıxdı və əmr verdi: Bölük düzlən!

Hər kəs bir nəfər kimi qaçaraq düzülür: **-Kazarmadakı zibil torbası kimindi?**

Mənim hadisədən xəbərilmədiyi üçün həmin torbanın atılmadığını komandirdən öyrənmişdim. Sırada bir qədər sükut yarandı. Artıq hər şeyi anlamış, yoldaşlarımdan bərk incimışdim. Bir addım önə çıxıb cavab verdim:

-Mənimdir komandir

-Get o torbanı getir bura!

-Oldu komandir!

Əmrə tabe olub qaçaraq kazarmaya daxil oldum. Düşünürdüm ki, torbanı getirib təhvil verəndən sonra izah etmək üçün şansım olacaqdı. Ancaq yanılmışdım. Həmin torbanı getirib yerə qoydum. Komandir məni bir müddət jim vəziyyətində saxladı. Üreyim yoldaşlardan qırılmışdı...

-Apar bunu at zibil qutusuna sonra keç sərəya!

-Oldu komandir!

Axşam yat kamandası verildi. Yuyunub təmizləndikdən sonra bir-bir kazarmaya daxil olurdum. Ən sonda içəri mən girdim. Məni pis vəziyyətdə qoyduqlarına görə yoldaşlarıma "Çox sağolun" deyib sakitcə yatağıma uzandım. Bundan sonrası mənə maraqlı deyil, artıq kim vicdan əzabı çəkir, kim çəkmiş özləri bilər! Məni düşündürən komandirin sıra önündə etdiyi hərəkət idi. Qətiyyəni onu qınamırdım, əksinə buna görə özümü günahlandırdım. "Müsəlmana yaxşılıq yoxdur" kəlməsini doğru deyiblər. Mənə qalan öz səhvimin cəzasını çəkmək idi. Çəkdim! Və öyrəndim ki, komandirlər heç vaxt haqsız olmur. Aprel döyüşlərində gizirimizdən savayı bir neçə tanıdığım çavuşlar, əsgər yoldaşları da şəhid oldu, yaralanalar da var idi. Onların içində safları, mənəviyyəti zənginləri, kişiləri, dürüst və mərdləri vardı. Ancaq nə qədər axtardımsa bir vicdansızını tapa bilmədim.

Şəhid komandirlərimizin hərbi xidməti dövrümün ən yadda qalan simaları oldu. 3 aylıq təlimlərdən sonra ön cəbhəyə yollandıq. Daha sonra öyrəndim ki, reis və komandirimizin təyinatları ön cəbhədə yerləşən rayonlardan birinə verilib...

Tanıdığım qəhrəmanların tanışlarımla olmasa mənə şərəf və qürur verir. Bəlkə də mülki həyatda onlarla görüşəcəkdim, müsahibələr alacağdım. Tale elə gətirdi ki, şəhid komandirlərim indi bu xatirə yazılarında dəfn olunur. Bir gün qisasınızı alacağıq!